

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vojaške pristojbine.

Vojaške pristojbine je doslej vrejeval zakon od 13. junija 1880 št. 70 drž. zak., sedaj je pa že razglašen novi zakon od 10. februarja 1907 št. 30 drž. zak. S tem novim zakonom stari zakon ni docela obrazveljavljen, nego samo §§ 1 do vštetega 10. Vendar so ravno razveljavljeni paragrafi oziroma na njih mesto stopivše določbe novega zakona za občinstvo in za naša županstva najvažnejši. Novi zakon določa, kedo ima plačevati vojaško pristojbino, in v kateri višini, dočim še v veljavi ostali del starega zakona (od § 11 do § 23) nima družega kot predpise, kako se uporabljajo vojaške pristojbine.

Že v zadnji številki našega lista smo omenili, da bodo zlasti kmečke občine, kjer imajo le malo ljudi podvrženih osebnih dohodnin, zelo razbremenjeni po novem zakonu, vendar jim je pridržanega še toliko posla, da se čutimo primorane ta novi, tako dalekosežni zakon primerno razložiti. To je posebno zato potrebno, ker bodo občinski uradi morali v mnogih slučajih strankam dajati pojasnila o novih določbah.

1.) Koliko vrst vojaške pristojbine je?

Vojaške pristojbine delimo v dve vrsti:

- 1.) službonamestno pristojbino,
- 2.) stariško pristojbino.

2.) Službonamestna pristojbina.

To je pristojbina, ki jo ima plačevati vojaški dolžnosti podvrženi sam kot nadomestek za to, da mu ni treba prave vojaške službe opravljati. Odtod tudi ime »službonamestna« pristojbina.

3.) Stariška pristojbina.

To imajo plačevati stariši vojaškega obvezanec ozir. onega, ki je podvržen službonamestni pristojbini. Seveda stariši niso v vsakem slučaju primorani plačevati to pristojbino, ampak samo pod gotovimi zakonom določenimi pogoji, o katerih govorimo spodaj.

4.) Kateri vojaški obvezanci plačujejo službonamestno pristojbino?

- a) oni, ki so bili končno pri naboru nezmožnimi spoznani opravljati vojaško službo;
- b) oni, ki so bili zaradi službene nezmožnosti odpuščeni (superarbitrirani), predno so vojaški dolžnosti zadostili; izvzet je tukaj pač slučaj, če je kedo postal za službo nesposoben zaradi telesne hibe, ki si jo je naklonil z opravljanjem aktivne službe, če je bil na pr. na straži napaden in pohabljen, če je pri vajah tako nesrečno padel, da si je nogo zlomil in ostal šepav i. t. d. Ti so vojaške pristojbine prosti;
- c) oni vojaški obvezanci, ki so zapustili avstro-ogrsko monarhijo, predno so popolnoma zadostili svoji naborni ali vojaški dolžnosti;
- č) naborni begunci, katerih se zaradi tega, ker so prekoračili 36 leto, ne more več spraviti na nabor

5.) Koliko časa se ima vojaška pristojbina plačevati?

- a) pri osebah, navedenih gori pod 4.) odstavek a) toliko časa kot bi bili službi podvrženi, če bi bili potrjeni t. j. 12 let od zadnjega nabora;
- b) pri odpuščenih (superarbitriranih) za ves čas, ki bi bili službi podvrženi, če ne bi bili odpuščeni; če je torej kedo po končanem drugem letu vojaške službe odpuščen, bi bil vojaški dolžnosti redno podvržen še 10 let, mora tedaj 10 let plačevati vojaško pristojbino;
- c) pri ohih, ki se iz monarhije izselijo, predno so popolnoma zadostili n a b o r n i dolžnosti, 12 let; če na pr. kedo po prvem naboru zapusti monarhijo, mora plačevati pristojbino 12 let;
- č) pri onih, ki so monarhijo zapustili, predno so popolnoma zadostili v o j a š k i dolžnosti, za toliko let, kot bi bili isti še podvrženi, če bi tukaj ostali; če tedaj kedo po končanem tretjem letu

prezenčne službe zapusti naše ozemlje, je podvržen vojaški pristojbini še 9 let;

- d) pri nabornih beguncih t. j. pri onih, ki naborni dolžnosti niti deloma ne zadostijo in ki se ne morejo več spraviti na nabor, ker so stari nad 36 let, ko se jih zaloti, 12 let; kakor bomo spodaj videli, morajo ti celo pristojbino za vseh 12 let naenkrat plačati.

Vse te določbe veljajo za službonamestno pristojbino.

6.) Koliko časa plačujeje stariši pristojbino?

Stariši imajo plačevati svojo pristojbino toliko časa kot njih pristojbini podvrženi sinovi, toda nikdar ne nad 12 let, če bi na pr. imeli stariši dva sina, kojih prvi bi bil podvržen od leta 1908 do vštetega 1919, drugi pa od leta 1913 do vštetega 1924, tedaj so oproščeni pristojbine, če so plačevali pristojbine vsaj 12 let. Ni jim torej treba plačevati od leta 1920 do 1924.

Sloh velja načelo, da plačujeje stariši pristojbino samo za enega pristojbini podvrženega sina, če bi takih sinov naenkrat več imeli.

7. Višina službonamestne pristojbine?

Višina vojaških pristojbin je odvisna od dohodkov, ki jih ima vojaški obvezanec na leto. Napravljen je za odmero vojaških pristojbin poseben tarif, ki se naslanja na oni tarif, po katerem se določa osebnodohodninski davek.

Kakor pri osebni dohodnini tako velja tudi tukaj načelo, da je pristojbine prost, kedor nima letnih dohodkov nad 1200 K. Kedor je prost osebnodohodninskega davka, je prost tudi vojaških pristojbin. Da se more odmeriti vojaška pristojbina, naznanijo vsako leto davčne oblasti visokost osebnodohodninskega davka vseh vojaški dolžnosti podvrženih oseb pristojnim političnim oblastim.

Razdeli se vojaška pristojbina v razrede, ki jih naštejemo v naslednjem:

Razred	Višina dohodkov do kron:	Pristojbina kron:
1.	1.300	6
2.	1.400	7
3.	1.600	9
4.	1.800	11
5.	2.000	13
6.	2.400	17
7.	2.800	23
8.	3.200	29
9.	3.600	35
10.	4.000	43
11.	4.800	55
12.	5.600	70
13.	6.600	88
14.	7.800	113
15.	9.200	143
16.	11.000	182

Razred:	Višina dohodkov do kron:	Pristojbina kron:
17.	13.000	232
18.	15.000	285
19.	17.000	339
20.	19.000	394
21.	22.000	458
22.	26.000	564
23.	30.000	678
24.	34.000	795
25.	38.000	915
26.	44.000	1050
27.	52.000	1260
28.	60.000	1500
29.	68.000	1753
30.	76.000	2018
31.	84.000	2292
32.	92.000	2574
33.	100.000	2865

Pri letnih dohodkih nad 100.000 kron se zviša pri vsakih 8000 kron pristojbina na 300 kron; to velja do vštetih 196.000 kron; od 196.000 do 210.000 kron znaša pristojbina 6833 kron; od 210.000 do 230.000 kron je pristojbina 7538 kron; od 230.000 kron naprej stopa pristojbina pri vsakih 20.000 kronah za 750 kron.

Kakor je iz tega razvidno, sta po dva razreda osebnodohodninskega tarifa sprječeta v en razred vojaškoprstojskega.

Dogodi se včasih, da se osebnodohodninski davek zniža, bodisi ker se je davkoplačevalec zaradi odmere pritožil in je višja oblast njihovi pritožbi vstregla, bodisi ker so se v premoženjskih razmerah izvršile spremembe, ki so v stanu dohodke in potem tudi dohodninski davek znižati. V teh slučajih se seveda zniža tudi vojaška pristojbina.

8. Pogoji za plačevanje stariške pristojbine.

V prvi vrsti naj poudarjamo, da ne plačujejo stariši svoje pristojbine kot namestek za sinove, tako da bi jim bilo treba le tedaj plačati, če sinovi ne plačujejo, ampak da morajo, kjer so dani za to postavni pogoji, plačevati pristojbine tako stariši kakor sinovi ob enem.

Da so stariši zavezani plačevati pristojbino, mora njihov letni dohodek znašati nad 4000 kron. Stariši z dohodki izpod 4000 kron so pristojbine oprosti.

Dolžnost plačevati pristojbino zadene očeta in mater nerazdelno t. j. oblast je opravičena, od kate-regasibodi terjati plačilo cele pristojbine. Ne more se tedaj oče, ki je plačal polovico pristojbine izgovarjati, naj drugo polovico terjajo od žene, ki znabiti nič premoženja nima.

Ako živi samo oče ali samo mati, potem je preživeči dolžan plačati celo pristojbino.

Kjer oče in mati ločeno živita, tam se terja pristojbina od tistega, ki bi moral po zakonu ali po pogodbi za sina skrbeti, če bi bil ta nezmožen za-se skrbeti.

9. Koliko je stariške pristojbine?

Tudi višina stariške pristojbine je odvisna od dohodkov seveda ne sinovih ampak njih lastnih.

Razločevati nam je dva slučaja *a)* če sin sam ne plačuje nadomestne pristojbine, ker ima prenizke dohodke ali iz katerega drugega vzroka, in *b)* če sin sam plačuje nadomestno pristojbino.

a) V prvem slučaju plačujejo stariši plovico pristojbine, ki se najde od njihovih dohodkov po gornjem tarifu za nadomestno pristojbino. Če imajo na pr. stariši letnih dohodkov 4750 kron, spadajo s temi dohodki v 11. razred, v katerem znaša pristojbina 55 K. Ker so stariši, plačajo samo polovico tega t. j. 27 K.

Tukaj nam je pripomniti, da se ima pristojbina predpisovati vedno v celih kronah brez vinarjev. Če kje pridejo, kakor v našem gorenjem slučaju, pri delitvi tudi vinarji, se jih ima do všteti 50 odpustiti, če jih je pa nad 50, potem se jih zaokroži navzgor. Pri našem zgledu pride po delitvi natančno 27 K 50 v, zato se mora 50 vin. odpustiti. Če bi pa pri delitvi dobili 27 K 60 v, tedaj bi se imela pristojbina zaokrožiti navzgor na 28 kron.

b) Kedar pa sin sam tudi plačuje pristojbino, tedaj se ima na enak način izračuniti stariška pristojbina, kakor v prvem slučaju, vendar je treba od tega odšteti polovico pristojbine, ki jo plačuje sin sam.

Primer: Pristojbina starišev pri letnih dohodkih 4750 kron znaša 27 kron. Sin teh starišev pa plačuje s svojimi dohodki letnih 2100 kron nadomestno pristojbino 6. razreda s 17 kronami; vsled tega se mora od prave stariške pristojbine po 27 K 50 v odšteti polovica sinove po 8 K 50 v, tako da plačajo stariši v resnici le še 19 kron.

Če bi pa imel sin večje letne dohodke, kakor stariši, tedaj tem zadnjim ni treba pristojbine plačevati. Vzemimo še enkrat slučaj, ko imajo stariši letnih dohodkov 4750 kron. Sinovi dohodki so pa višji na pr. 8000 kron. Pristojbina starišev je 27 K 50 v, polovica sinove pa po 15 razredu $143 : 2 = 71$ K 50 v, ki se seveda ne dajo odšteti od 27 K 50 v.

10.) Znižanje vojaških pristojbin.

V posebnih upoštevanja vrednih slučajih se smejo pristojbine na četrtno tarifnega zneska znižati, če je namreč nesposobnost za vojaško službo posledica take telesne ali duševne napake, ki onemogočuje vojaškemu obvezancu samostojno pridobivati. — Primer: Zdravnik A. ima iz svojega premoženja 2400 letnih dohodkov, iz svojega zdravniškega posla pa 5000 K. Pri kaki operaciji se zastrupi, tako da mu morajo odrezati desno roko. Sedaj je nezmožen svojo službo opravljati in nima družih dohodkov kot one iz premoženja namreč letnih 2400 kron. Po tarifu bi moral plačevati 17 kron, zaradi njegove pohabljenosti pa se mu pristojbina lahko na četrtno zniža. Pohabljenost ali nezmožnost opravljati poklic imajo potrjevati naborne komisije, katerim se mora vojaški obvezanec v to svrhu predstaviti.

11.) Oprostitev vojaških pristojbin.

Vojaških pristojbin so oproščeni:

- a)* tisti, ki ne plačujejo osebnodohodniškega davka:
- b)* črnovojniki, za tisto leto v katerem se jih je klicalo v vojno službo.

Stariši oseb, imenovanih pod *a)* so stariški pristojbini podvrženi, stariši onih pod *b)* pa ne.

12.) Kdaj se plačuje vojaška pristojbina.

Redno se ima plačevati vojaška pristojbina vsako leto posebej in sicer vedno za celo leto skupaj.

Plačilni obrok za vojaško pristojbino je 1. oktober vsakega leta.

(Konec prihodnjič.)

Poučne drobtine.

Visoke pristojbine.

Naj v naslednjem navedemo nekaj prav visokih pristojbin, da bodo naši čitatelji vedeli, kako silno draga so nekatera odlikovanja. Mnogokrat se čita, da je dobil ta ali oni kako odlikovanje in da mu je cesar odpustil pristojbino. Imenuje se to: podelitev odlikovanja s pregledom pristojbine. Tako spregledanje ni malenkostno darilo, ampak pomeni tisočake. — Za podelitev plemstva veljajo sledeče pristojbine: za knežji stan 25.200 kron, za grofovski stan 12.600 K, za baronski stan 6300 K, za viteški stan 3150 K in za navadno plemstvo 2100 K. Pri tem je pa še pomniti, da so to pristojbine od ene stopinje plemstva do druge, če pa kdo kako stopinjo preskoči, mora plačati pristojbino tudi od prekoračene stopinje. Če se n. pr. kak baron povzdigne naravnost v knežji stan, tedaj je preskočil plemsko stopinjo grofov, zato ima plačati na pristojbinah 12.600 K in 25.200 K, skupaj torej 37.800 K. — Zelo visoke so tudi pristojbine za razna dvorna dostojanstva, tako n. pr. za tajno svetništvo 12.600 K, za komorništvo 2100 K. — Nekoliko nižje so pristojbine za uradna imenovanja: tam se plača na pristojbinah tretjino onega zneska, ki je s službo zvezan, toda le v kolikor presega znesek 600 K. Primer: Vsled imenovanja ima dobiti uradnik plače 2400 K. Nad 600 kronami je znesek 1800 K, torej znaša tretjina tega t. j. 600 K pristojbino za imenovanje. — Drugače je, če je bil uradnik že prej v službi in imel že stalno plačo. Tedaj je pristojbina tretjina razločka med prejšnjo in sedanjo plačo. Primer: Uradnik ima plače 2400 K, potem ko avanzira pa 3600 K, razloček med obema plačama je 1200 K, tedaj znaša pristojbina za imenovanje tretjino tega — namreč 400 K.

Naslovi konceptnih finančnih uradnikov pri okrajnih glavarstvih.

Ker se še vedno dogaja, da imenujejo uradnike pri finančnih oddelkih okrajnih glavarstev ter pri samostojnih davčnih administracijah po starem kot finančne nadzornike i. t. d., opozarjamo s tem, da se imajo glasiti vsled cesarske naredbe od 29. junija 1905

(ukaz finančnega ministrstva od 15. julija 1905, št. 2354) naslovi konceptnih uradnikov pri teh uradih sledeče: za VII. činovni razred (srebrni ovratnik z dvema rozetama) f i n a n č n i s v e t n i k, za VIII. činovni razred (srebrni ovratnik z eno rozeto) f i n a n č n i t a j n i k, za IX. činovni razred (zelen ovratnik s tremi rozetami) f i n a n č n i k o m i s a r.

Pravica obrtnika do popravljene stvari.

Obrtnik, ki je po naročilu stranke v popravilo mu izročeno stvar v resnici popravil, ni primoran popravljeno stvar izročiti prej, kakor se mu je plačal njegov zaslužek za popravilo, ampak je upravičen zahtevati, da si izroči in sicer stranka njemu denar, on pa stranki popravljeno stvar z a j e d n o t. j. iz roke v roko. — Tako je razsodilo v najnovejšem času c. kr. najvišje sodišče na Dunaju dne 8. januarja 1907 pod št. 20.450. — Zdi se nam važno, na to sodbo opozarjati, ker so bili do zadnjega časa tudi juristi mnenja, da sme lastnik popravljene stvari samostojno zahtevati od obrtnika izročitev iste in da mora potem obrtnik samostojno iztožiti svoj zaslužek, če mu ga stranka ne plača z lepa. — Z gorenjo sodbo je pa najvišje sodišče priznalo obrtniku pravico pridržanja na popravljeno stvar za stroške popravila.

Zavarovanje občinskih delavcev pri cestnih stavbah.

Lansko leto nam je neko županstvo z Goriškega poslalo vprašanje, če je občina primorana imeti zavarovane svoje delavce pri stavbi neke nove ceste. Okrajna bolniška blagajna je namreč od dotične občine zahtevala plačilo zavarovalnih prispevkov in je okrajno glavarstvo tisti plačilni nalog potrdilo. Odgovorili smo, da ima okrajna bolniška blagajna in okr. glavarstvo p r a v. Ravno kar smo pa dobili v roke sodbo upravnega sodišča od 19. aprila 1906, št. 4485 Budw. št. 4349, ki isto potrjuje in pravi, da so tudi občine primorane imeti zavarovane zoper bolezen svoje delavce, ki se jih uporablja pri cestnih stavbah.

Vprežna živina pri požarih.

Zelo stroge so postavne določbe (požarno policijskega reda) zaradi vprežene živine ob požaru. § 13. kranjskega požarno-policijskega reda določa: a) da so konjski gospodarji pod kaznijo dolžni na županovo povelje pripraviti toliko konj, kolikor jih je treba, da se pripeljejo brizgalnice in drugo gasilno orodje na gorišče; b) da se smejo v sili celo slučajno navzoči konji vzeti z vozovi vred in porabiti za prevažanje gasilnega orodja. — Če bi se kdo temu upiral ali branil dati živino, ga zadene kazen do 20 K globe ali 48 ur zapor. Poleg tega je pa dotičnik lahko odgovoren za večjo škodo, ki je pogorelcem zaradi njegovega protipostavnega postopanja nastala.

Vrednostna meja med okrajnimi sodišči in sodnimi dvori.

Kakor znano, spadajo pravde, kjer se gre za vrednost do 1000 K pred okrajna sodišča, one pa z

vrednostjo nad 1000 K pa pred deželna in okrožna sodišča. Vrednostna meja je tedaj 1000 K. Ko so izdelovali novi civilnopravdni red, so nameravali to mejo še višje potisniti, namreč na 2000 K, rekoč, da bodo sicer pri vrednostni meji 1000 K imeli sodni dvori preveč opraviti, okrajna sodišča pa premalo. Zanimivo je pri tem, da je na Nemškem vrednostna meja med najnižjimi sodišči in sodnimi dvori mnogo nižja. Zanimivo je to zaradi tega, ker so naš civilnopravdni red izdelali po nemškem vzorcu. Na Nemškem spadajo pred uradno sodišče, ki odgovarja našemu okrajnemu sodišču, pravde, kjer se gre za vrednost do 300 mark (v našem denarju okroglo 360 K). Pravde z višjo vrednostjo gredo pred deželna sodišča. Vrednostna meja je tedaj na Nemškem skoraj za dve tretjini nižja kot pri nas.

Zastaranje društvenih prispevkov.

Večina društev je tako vrejena, da mora vsak društvenik v društvene namene prispevati gotove zneske, po navadi mesečno ali letno. Lansko leto je nastala zaradi tega velika pravda, ker je neko društvo terjalo od svojih članov za več let nazaj zaostale prispevke. Šlo se je v pravdi za to, kedaj vsled zastaranja ugasne pravica društva, zahtevati od društvenikov zaostale prispevke. Pravda je šla do najvišjega sodišča, ki je dne 31. oktobra 1906 pod št. 15.047 razsodilo, da ugasne ta društvena pravica v zmislu § 1480 obč. drž. zak. v treh letih, potem ko so prispevki v plačilo zapali.

Državni monopol na žganje.

Nekateri mislijo, da bi se alkoholno vprašanje najlažje rešilo, če bi se uvedel na žganje državni monopol t. j. izključna pravica države, izdelovati in prodajati opojne pijače, ki so žgane. Na ta način bi se dalo omejiti popivanje žganja, ki toliko gorja in bede povzroči. Izmed vseh evropskih držav je doslej edino Švica uvedla monopol na žganje. To se je zgodilo že leta 1887 in takoj prvo leto se je precej omejil konzum žganih pijač. Precej prvo leto pa je imela Švica iz tega monopola dobička celih 4.953.000 t. j. skoraj 5 milijonov frankov. Da se dosežejo še lepši uspehi na polju antialkoholizma, se je sklenil leta 1893 dodaten zakon, po katerem se ima 10% čistega dobička iz žganjarskega monopola porabiti za pobijanje alkoholizma. V Avstriji bi monopol na žganje nesel velikanske dohodke državi, a ni upanja, da bi se v kratkem uvedel, ker imajo nekateri mogočni gospodje preveč interesa na tem, da ostanejo stvari pri starem. Če bi se uvedel monopol na žganje, bi bilo upanje, da dobe občine od države razmeren del dohodkov v pokritje svojih potrebščin. Dokler pa se monopol ne uvede, naj občine same skrbе za dohodke iz žganja potom primernih naklad!

Vprašanja in odgovori.

126. Županstvo I.

Vprašanje: Naša občina je doslej vsako leto stavila v letni proračun 76 kron letne plače za tñkajšnega organista. Letos nam pa štajerski deželni odbor dela sitnosti in vprašuje, na podlagi katerega zasebnopравnega naslova plačujemo organista. Pristavlja pa, da je nedopustno cerkvene prispevke spravljati v občinski proračun, ker ne spadajo na občinsko blagajno ampak na posamezne farane. Kaj nam je storiti?

Odgovor:

Očividno se Vam gre zato, da obdržite organista, ki naj dobi iz občinske blagajne letnih 76 kron. To dosežete lahko ne da bi stavili ta znesek v letni proračun, kar seveda ni pravilno in je proti določbam §§ 35 in 36 zakona od 7. maja 1874 št. 50 drž. zak. Kakor veste, se proračun nikdar ne krije s pravimi letnimi dohodki in izdatki. Včasih je prebitek, še raje pa primanjkljaj. Zato tudi pri Vas ne bo nič čudnega, če bo kaj prebitka ali primanjkljaja. Izpustite terej iz proračuna organistovo plačo in naj potem on prosi za podporo za orglanje. V odborovi seji mu dovolite letnih 76 kron — in stvar bo v redu. Če boste zaradi teh 76 kron letni proračun prekoračili, Vam nihče nič zato ne more.

Podpore v cerkvene namene so po zadnjih sodbah upravnega sodišča dopustne, zlasti še v krajih, kjer so samo verniki enega veroizpovedanja, kakor je to pri Vas.

127. Županstvo I.

Vprašanje: V naši občini ima graščina P. velikanske gozdove, ki jih v zadnjem času neusmiljeno izsekava. Ti gozdovi so tvorili za nas močno obrambo proti vetru in je ljudstvo dobivalo iz gozdov potrebne kurjave. Sedaj bo vse to prenehalo in bomo zlasti proti vetru čisto izpostavljeni. Ali je graščini dopustno, da svojevoljno seka, kakor se ji zdi? Ali je kako postavno sredstvo, da bi občina izsekavanje preprečila?

Odgovor:

Po gozdnem zakonu se smejo vršiti vsa zlasti večja izsekavanja gozdov le po gotovih načrtih, ki jih ima odobriti okrajno glavarstvo na podlagi izreka gozdnih izvedencev (c. kr. gozdnih komisarjev, ki so nastavljeni pri vseh večjih okrajnih glavarstvih).

Pri podelitvi takih dovoljenj za izsekavanje se mora paziti med drugim tudi na to, da se ohranijo takozvani »veterni braniki« nemški »Windmantel«. Veterni braniki so oni deli gozda, ki zabranjujejo vetru razvijati vso svojo moč. Po teh delih gozda se sme le posamič sekati (plentern), nikdar pa izsekavati, dokler ni zraven tako močnega naraščaja, ki bi bil zadostna ovira vetru.

Iz tega razvidite, da se gozdovi ne bodo smeli čisto izsekati, ampak da se bo moral pustiti veterni branik. Če po Vašem mnenju branik ne bi bil zadosti močan, obrnite se s primerno vtemeljeno pritožbo na okrajno glavarstvo, kateremu vse svoje pomisleke predložite. — Druzega sredstva ni.

128. Županstvo Š. pri L.

Vprašanje: C. kr. okrajno sodišče v L. je že leta 1904 zaukazalo županstvu, da mora za sodišče opravljati strankam dostavitve zlasti poklice v kazenskih stvareh. Tega posla je naraslo toliko, da imamo s tem več opraviti kakor z občinskimi dostavitvami. Ravno zaradi teh sodnih vročitev bomo primorani najeti posebno osebo za to. Ali je občina primorana sodne vročitve sploh izvrševati in ali je dolžna to opravljati brezplačno?

Odgovor:

Sklicujemo se tukaj na vprašanje in odgovor pod št. 105 zadnjega našega lista, odkoder razvidite, da

ste primorani opravljati sodne vročitve v kazenskih stvareh.

Nastane pa sedaj drugo in sicer važnejše vprašanje, če ste primorani storiti to brezplačno. Po zakonu od 3. decembra 1868 št. 17 dež. zak. za Kranjsko ste upravičeni zahtevati za vsako dostavljenje v Vašem kraju samem, kjer je sedež županstva 10 do 20 vinarjev, za vsako dostavljenje izven uradnega sedeža, če je stranka oddaljena nad 4 kilometre, pa 22 do 42 vinarjev in sicer za vsako posamezno dostavljenje posebej tudi če se jih lahko več skupaj opravi. Če boste strankam ali sodišču to računali, kar ste upravičeni po gorenjem zakonu, potem Vas sodišče najbrže ne bo več sililo, da opravljate sodne vročitve.

Da pa boste smeli te pristojbine pobirati, je potrebno sledeče: V prvi prihodnjih odborovih sej napravite sklep: »Z ozirom na to, da se dostavitve sodnih kazenskih spisov v zadnjem času tako množe, da bo treba nastaviti posebnega uslužbenca za dostavljavski posel, se sklene v zmislu zakona od 3. decembra 1868 št. 17. dež. zak., da se bodo odslej pobirale za vsako vročitev sodnih ali drugih spisov v strankinih stvareh, pristojbine po postavki 22 tarifa k gorenji deželni postavi in sicer: a) za vročitve na sedežu županstva in po krajih, ki od županstva niso oddaljeni nad 4 kilometre, za vsak posamezen slučaj po 20 vinarjev, b) za vse bolj oddaljene kraje za vsak posamezen slučaj po 42 vin.«

Ko ta sklep sprejmete, ga naznajte deželnemu odboru, da Vam visokost določenih pristojbin v zmislu § 2 gori navedene postave potrdi.

Sploh Vam svetujemo, da si natančno preberete ta zakon, ki ga najdete natisnjenega v Pfeiferjevem občinskem redu na strani 64 in dalje.

129. Gospod J. E. v V. G.

Vprašanje: V naš šolski okoliš je všolanih 7 občin in sicer jih leži 5 čisto v okolišu, 2 sta pa le deloma. Ali se smejo volitve v krajni šolski svet vdeležiti vsi odborniki teh zadnjih dveh občin, ali samo oni, ki v našem šolskem okolišu stanujejo?

Odgovor:

V krajni šolski svet volijo občinski zastopi vseh všolanih občin brez vsacega pridržka. Torej so vsi občinski odborniki onih dveh občin, ki nista samo pri Vas ampak tudi pri sosednem šolskem okolišu všolani, upravičeni se vdeležiti volitve. Ti odborniki potemtakem volijo v dva krajna šolska sveta namreč v Vašega in pa v onega, kamor spada ostali del njih občin, v kolikor nista k Vam všolana.

To morda po pravnem čutu človeškem ni prav, ali po obstoječih zakonih je tako pravilno. Zato naj se vsi odborniki tudi onih dveh le deloma všolanih občin volitve v krajni šolski svet vdeležijo!

130. Županstvo P.

Vprašanje: Naša občina je na visokem griču. Da se olajša dovoz na strmo višino, bi si radi pot popravili. Ker pa je občina silno uboga, ne bo zmogla tolikih stroškov, zato vprašamo: kako naj začnemo, da dobimo primernih podpor, kam naj se obrnemo za brezplačnega zemljemerca?

Odgovor:

Podpore za cesto bi dobili eventualno od deželnega odbora kranjskega, če bi deželni zbor kranjski redno posloval. Kadar namreč deželni zbor posluje, tedaj dovoli vsako leto deželnemu odboru nekaj denarja, s kojim se podpirajo občine pri popravah cest. Sedaj pa, kakor znano, deželni zbor kranjski ne zboruje in nima deželni odbor za popravo občinskih cest nikakega zaklada na razpolago. Iz tega razloga tudi nimate upati kake podpore za Vašo cesto.

Sicer Vam pa kljub temu svetujemo, da se obrnete s tozadevno prošnjo na deželni odbor. Znabiti se bo dalo vendarle kaj za Vas narediti. Upamo, da Vam deželni odbor dá na razpolago vsaj deželnega inženjerja, da Vam vse potrebno premeri in dá potrebnih navodil v izvršitev Vašega načrta.

Podrobnejših pojasnil Vam ne moremo dati, ker ne vemo, kako se bo stvar razvijala. Najbrže se boste morali pozneje obrniti tudi na politično oblast, da uvede razlastitveni postopek za cesto, če se bode kateri izmed posestnikov, po katerih svetu bo cesta šla, branil prepustiti Vam potrebni svet. — Sploh pa, kakor rečeno, vsa nadaljna navodila dobite pri deželnem odboru samem.

131. Županstvo R.

Vprašanje: Ali je dopustno voliti posebni cerkveno-gospodarski odsek, ki naj pazi na cerkvene račune in gleda, da se vrše na cerkvi in k cerkvi spadajočih poslopih potrebne poprave?

Odgovor:

Na cerkvene račune imajo paziti cerkveni ključarji ozir. po potrebi finančna prokuratura. Če z upravljanjem cerkvenega premoženja niste zadovoljni, se obrnite na knezoškofijski ordinarijat. Paziti pa na cerkvene poprave ima v prvi vrsti tisti, ki je po zakonu ali po ustanovi primoran k stroškom poprave prispevati. V tem oziru je na Kranjskem merodajen zakon od 21. julija 1863 št. 12 dež. zak., spopolnjen z zakonom od 20. marca 1890 št. 7. dež. zak. Po tem deželnem zakonu je zavezan oskrbovati cerkvene poprave pravzaprav patron cerkve, dalje prebendar (župnik) in komečno farani.

Opozarjamo Vas še, da ima pravico pregledovati in nadzorovati cerkvene račune tudi cerkveni patron. Kdo je patron vaše cerkve boste pač lahko zvedeli.

Iz vsega tega sledi, da je Vaš nameravani cerkveno-gospodarski odsek ne samo nepotreben, ampak, ker postava takega odseka ne pozna, tudi zakonito neutemeljen.

132. Županstvo R.

Vprašanje: V naši občini se je izvolil na zahtevo večine občanov poseben občinski gospodarski odsek obstoječ iz treh mož. Ko so si pa imeli ti možje voliti svojega predsednika, ni hotel iz lahko umljivih vzrokov nihče izmed njih prvi glasovati, tako da se niti konstituirati niso mogli. Kdo izmed izvoljenih treh ima prvi glasovati?

Odgovor:

Če Vas prav razumemo, gre se tukaj za odsek, ki naj gospodari z vaško imovino v zmislu §§ 13, 14 in 86 obč. reda. Za seje takega odseka so veljavni isti predpisi, kakor za občinske odbore seje. V občinskem redu samem, ki pride tukaj v poštev, ni nikjer določeno, v kateri vrsti naj posamezni odborniki glasujejo, če se ne morejo o vrsti zediniti. Kot pravilo pa splošno velja, da določi način glasovanja bodisi po starostni, abecedni ali kateri drugi vrsti župan sam. Če torej ne pridejo Vaši možje do zedinjenja, naj na kratko župan zaukaže, da se glasuje po abecednem redu.

133. Gospod O. K. v Š.

Vprašanje: Ali sme župan prosto, ne da bi za to vprašal občinski odbor, določati volilni prostor za občinske volitve?

Odgovor:

Določitev volišča je po našem mnenju prosta županova stvar in mu zaradi tega ni treba kakega posebnega sklepa občinskega odbora. S tem pa seveda ni rečeno, da je izbiranje volišča prepuščeno županovi samovolji. Če se župan odloči za volišče, ki je večini volilcev oddaljeno ali sicer nepriležno, potem se občani lahko pritožijo na nadzorno oblast t. j. na okrajno glavarstvo, ki zadevo

preišče in po svojem previdenju odloči, ali naj se voli tam, kjer je določil župan, ali se izbere drug volilni prostor.

134. Gospod M. K. na V. (Goriško.)

Vprašanje: Dosedaj je dobival naš g. vikar svojo plačo pri nas v blagu (vinu, pšenici, ajdi). Sedaj se pa večina občanov temu upira in zahteva, da bi se plačevalo duhovna v denarju, za kar naj se pobirajo potrebne občinske doklade. Ali se da to doseči?

Odgovor:

Kakor veste so se od leta 1848 izdajali razni zakoni predpisi v odpravo zemljeknjižnih bremen. V ta namen so poslovale tudi po deželah posebne deželne komisije, katerim so bile podrejene okrajne ozir. krajne komisije. Smoter te zakonodaje je, da se kolikor mogoče odpravijo vsa bremena, ki so še s posestvi zvezana. Zato se bo po našem mnenju dalo tudi pri Vas to doseči, da boste spremenili breme takozvane »bire« v občinske doklade, seveda če so dani zakoniti pogoji. V to svrho se boste morali obrniti na okrajno glavarstvo, da začne s potrebnimi koraki. Najbolje bo, če gre kdo od občinskega predstojništva osebno na glavarstvo, kjer vso zadevo pojasni. Dotični predpisi so preobširni, kakor da bi jih mogli tukaj razlagati in je tudi v marsičem odvisna ugodna rešitev od proste presoje politične oblasti.

Skoraj po vseh kronovinah so se sklenili za odpravo dajatev v cerkvene in šolske namene posebni deželni zakoni; kolikor nam je znano in so nam zakoni pri rokah, se pa na Goriškem takšne specialne zakone ni sklenil, pač pa se je določila odprava ozir. odkup zemljiških bremen za cerkev in šolo v splošni razbremenilni postavi od 8. januarja 1889 št. 5 dež. zak. za Goriško in Gradiško. Taki zakoni so se leta 1889 in 1890 sklepali tudi po drugih kronovinah, a tam so imeli za odkup zemljiških bremen v cerkvene in šolske namene specialne zakone tako n. pr. na Kranjskem od 13. junija 1882 št. 25. dež. zak. iz leta 1886, v Istri od 3. oktobra 1874 št. 22. dež. zak. in dr.

V okvir naših odgovorov ne spada dotične zakone in njih izvršilne naredbe razlagati, zato Vas moremo napotiti samo na okrajno glavarstvo, kjer boste skoraj gotovo dosegli svoj namen to pa toliko lažje, če je z odkupom zadovoljen tudi Vaš g. vikar.

135. Županstvo M.

Vprašanje: Ali je občina primorana brezplačno izterjavati za okrajno bolniško blagajno prispevke ter jih tudi brezplačno pošiljati bolniški blagajni?

Odgovor:

Po § 73 zakona o bolniškem zavrovanju od 30. marca 1888, št. 33 drž. zak. so občine primorane sodelovati pri izvrševanju tega zakona in sicer na zahtevo okrajnega glavarstva. Če tedaj okrajno glavarstvo od Vas zahteva, da morate za okrajno bolniško blagajno prispevke iztirjavati, se pač ne boste mogli uspešno temu naloženemu poslu odtegovati. Na drugi strani Vam pa tega ni treba opravljati brezplačno, ampak se poslužujte določb zakona od 3. decembra 1868, št. 17 deželnega zakona, ki Vam daje pravico za posamezne posle določiti posebno pristojbino.

V kolikor za stranke, od kojih ste prispevke izterjali, pošiljate na okrajno bolniško blagajno, ste opravičeni, od strank zahtevati tudi dotično poštno pristojbino za nakaznico in poštnino.

136. Županstvo v B. B.

Vprašanje: Po otvoritvi nove železnice se je pri nas zelo oživilo stavbeno gibanje. Vendar se ljudje še ne drže kake prave leže pri svojih novih poslopih. Županstvo pa želi, da bi se zlasti ob cesti, ki vodi na kolodvor, pravilno zidalo bodisi, če se dela nove hiše, bodisi

če se stare preziduje. Kako bi nam bilo postopati, da tu kaj dosežemo?

O d g o v o r :

Za vsako novo stavbo, prezidavo ali prizidavo pri obstoječih poslopih ob cesti ali na javnem trgu, mora stavitelj prositi pri občinskem uradu posebnega dovoljenja. Prošnji je priložiti natančen načrt z označbo lege ter nivoja.

Po § 4 kranjskega stavbenega reda se morajo stavbe ob javnih potih in trgih strogo držati stavbene črte in nivoja. Oboje namreč — stavbeno črto in nivel — pa ima določati v zmislu §§ 4 in 88 stavbenega reda občina sama.

Razločujemo pa dve vrsti določanja stavbene črte in nivoja:

1. Po regulacijskem načrtu za cela selišča ali pa za cele seliščne dele;
2. za posamezne stavbe brez celotnega regulacijskega načrta.

K 1. Kolikor nam znano, se Vam gre zlasti ob novi cesti na kolodvor za cel nov seliščni del, kjer se ima razvijati glavna stavbena podjetnost Vašega kraja. Za to cesto in eventualno tudi za druge nove seliščne dele si boste morali napraviti poseben regulacijski načrt. V to svrho boste morali najprej izposlovati sklep občinskega odbora, ker je to zvezano s precejšnjimi stroški. Če občinski odbor sklene izdelanje regulacijskega načrta, boste v prvi vrsti morali dobiti strokovnjaka, da Vam izdela takozvani o s n o v n i n a č r t o legi in nivelu. — V ustanovitev glavnega stavbenega načrta je potem treba razpisati glavni krajevni (lokalni) ogled na lici mesta. Dan in uro tega ogleda je treba javno razglasiti; vabiti se pa morajo posebej vsi posestniki tistih zemljišč, ki naj se pozidajo. Privzeti sta h komisiji dva strokovnjaka v stavbeni stroki in prositi je za vdeležbo končno tudi okrajni zdravnik.

Pri sestavljanju glavnega stavbenega načrta se je natančno držati predpisov § 64 stavbenega reda. Sicer pa morajo biti te naredbe in določbe itak znane strokovnjaku, ki ga boste najeli za izdelovanje načrtov.

Če pri komisiji sprejmete glavni stavbeni načrt, ga je treba še v p o t r j e n j e p r e d l o ž i t i d e ž e l n i v l a d i po § 91 stavbenega reda. Tako sprejetega in odobrenega načrta se morajo potem držati vsi, ki hočejo zidati na dotičnih delih občine.

Svetujemo Vam, da na vsak način zlasti za cesto na kolodvor in pa za one dele občine, kjer se bo poseben na novo razvijala stavbena podjetnost, izdelate glavne stavbene načrte.

K 2. Drugače je določanje stavbene črte in nivoja po že obstoječih delih selišč. Kakor naglo predloži stavitelj prošnjo za stavbeno dovoljenje, naj se najprej in sicer najbolje l o č e n o r a z p i š e r a z p r a v a z a d o l o č i t e v s t a v b e n e č r t e i n n i v e l a . Tudi ta razprava za stavbeno črto posameznega stavbenega objekta se ima izvršiti na lici mesta ter se naj javno razglasi vsaj 48 ur prej. V tem razglasu se povdarja, da se na ugovore zasebnopravnega značaja po razpravi ne bo več oziralo. Vabijo se pa h komisiji poleg stavitelja tudi vsi mejaši.

Pri taki razpravi določite lahko po svojem prepričanju stavbeno črto, ker spada, kakor že gori povdarjano, to v lastni delokrog občine. V odobritev tega ni treba nikamor predložiti.

Splošno Vam svetujemo, da se zlasti za Vaš okraj natančneje seznanite z določbami stavbenega reda, ki ga najdete v deželni zakoniku leta 1875 od 25. oktobra 1875 pod št. 26. Če deželnega zakonika nimate, na-

ročite si Pfeiferjevo izdajo deželnih zakonov kranjskih 10. zvezek. Dobite jo iz zaloge »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani. Sicer smo Vam pa z vsemi daljnimí pojasnili tudi mi na razpolago.

137. Ž u p a n s t v o L.

V p r a š a n j e :

1. Kako široke morajo biti občinske ceste?
2. Kako daleč od ceste se smejo staviti nove stavbe?

O d g o v o r :

K 1. Širokost občinskih cest določa kranjski stavbeni red na dveh krajih, in sicer v § 61., kjer pravi, da se morajo ceste na svetu, ki se naj razdeli v stavišča, napraviti široke vsaj 15 metrov, le izjemoma se sme dopustiti cesta v širokosti 12 metrov. — To velja torej za slučaje, če kak zemljiški posestnik hoče svoj nezazidani svet razdeliti v nova stavišča.

Drugič določa stavbeni red širokost cest v § 64 b, kjer pravi, da se morajo v novih selih ali seliščnih delih napravljati glavne ceste vsaj 13 do 17 metrov široke. — Drugi predpisi nam niso znani. Iz tega pa jasno razvidite, da je namen zakonodajalca, ne pripuščati novih cest izpod 12 metrov.

K 2. Po § 67. stavbenega reda se mora pri novih stavbah ob okrajnih in občinskih cestah ter potih na obeh straneh pustiti od zunanjega roba cestne grape do stavbene črte najmanj 2 metra prostega nezazidanega sveta.

Izjema od te določbe je dopustna samo tedaj, če od tega odneha občina pri občinskih potih, cestni zastop pa pri okrajnih cestah. Vendar je pa še vrhu tega potrebno dovoljenje okrajnega glavarstva.

138. Ž u p a n s t v o C.

V p r a š a n j e : Pri nas imamo častnega občana, ki je pa ob času volitve kot uradnik na dopustu. Ali sme dotični častni občan voliti s pooblastilom?

O d g o v o r :

Ne! Zakon dopušča samo onim volilcem se posluževati pri volitvah pooblastila, ki so vsled svoje j a v n e službe zadržani, se udeležiti osebno volitve. Uradnik na dopustu pa po svoji službi ni zadržan k volitvi priti, zato ne sme s pooblastilom voliti. To velja samo glede javnih (t. j. državnih, deželnih, občinskih) uradnikov. Zasebni uradniki tudi če jih služba ovira, ne smejo voliti s pooblastilom. To poudarjamo zaradi tega, ker nam ne poveste, kakšen uradnik je Vaš častni občan, ali javen ali zaseben.

139. G o s p o d J. P. v P.

V p r a š a n j e : § 10. kranjskega občinskega volivnega reda pravi, da se ne morejo voliti oni, ki dobivajo podporo i. t. d. Pri nas je več takih volivcev, ki so včasih dobili pred nekaj leti podporo od občine. Ali velja to za vedno, da so izključeni od volivne pravice?

O d g o v o r :

Namen te postavne določbe je, preprečiti, da ne pridejo v občinski odbor moške, ki so vsled slabih gmotnih razmer o d v i s n i od tega ali onega. Zato ne morejo biti voljeni tudi n. pr. dninarji in dr. Iz tega sledi, da bivša podpora ne more nikomur vzeti pasivne volivne pravice, ker zaradi n e k d a n j e podpore ni nihče odvisen. Sicer je pa tudi besedilo postavne tako, da se ne more drugače umeti, kakor da so izključeni le oni, ki podporo d o b i v a j o , ne pa tudi oni, k i s o j o d o b i v a l i . Če torej ni družega zadržka, imajo oni, ki so vživali občinsko podporo aktivno in pasivno volivno pravico, seveda če te podpre ne vživajo več.

Razne vesti.

Novi zakon o vojaških pristojbinah. Kakor znano, je že bil izdan novi zakon o vojaških pristojbinah z dne 10. februarja 1907, št. 30 drž. zak. Njegove določbe so bistveno drugačne, kakor one dosedanjega zakona. Kot napredek tega zakona se mora imenovati okolnost, da bo v veljavi novega zakona prosta vojaške pristojbine vsakdo, ki nima osebno-dohodninskega davku podvržene plače letnih vsaj 1200 kron. S tem se bo prihranilo občinam mnogo drobnega dela, ki je bilo zvezano z izterjavanjem malih vojaških pristojbin po 2 K od ubozega kmečkega ljudstva. — Ker pa bodo imele tudi po novem zakonu občine v marsičem sodelovati glede vojaških pristojbin in ker bo zlasti njihova naloga pomagati ljudem v teh stvareh, bomo v prihodnji številki nadaljevali članek s podrobno razlago novih zakonitih določb.

Delitev občine Mirna. Kakor se poroča iz Mirne na Dolenjskem, nameravajo to občino deliti. Podobna Tehaboj se namreč hoče ločiti in postati samostojna občina. — Želeti bi bilo, da se delitev manjših občin kolikor mogoče opusti, ker s tem se delijo le dohodki, bremena občin se pa podvojijo.

Podaljšanje šolskih počitnic. Pri naučnem ministerstvu proučujejo vprašanje, ali ne bi kazalo velikih počitnic za srednje šole podaljšati na ta način, da se začnejo že 1. julija namesto kakor doslej še-le sredi julija. Da se pouku preveč dni ne odtegne, se namerava med letom nekaj prostih dni opustiti. Letos se ta načrt še ne bo uveljavil, pač pa bodo že letošnje počitnice začele nekaj prej kakor sicer. — To podaljšanje počitnic je prav pametno, kajti šola v vročih dneh meseca julija je bolj mučilnica za dijake kot pa učilnica.

Slovenske občine, posnemajte! Občinski zastop v Stari Loki je sklenil opremiti vse uradne spise s kolkom družbe „Sv. Cirila in Metoda“. Enak sklep je storila tudi nova občina Okolica Mozirje. — Slovenske občine, naprej!

Občinske volitve v Ljubljani. V Ljubljani so se letos vršile dopolnilne volitve v občinski zastop in sicer dne 15., 17. in 19. t. m. Izvoljeni so: v I. razredu gg. Josip Lenček, Ubald pl. Trnkoczy, dr. Karol Triller in Elija Predovič; v II. razredu gg. župan Ivan Hribar, dr. Ivan Tavčar, dr. Danilo Majaron in Karol Sajovic; v III. razredu gg. Fran Mally, Josip Kozak ter Ivan Zirkelbach. Vsi izvoljeni razven g. Zirkelbacha so že prej pripadali občinskemu svetu. Dalje so pavis tudi pristaši narodno — napredne stranke. — Volitev se ni izvršila brez boja, kajti socijaldemokratska stranka je postavila v II. in III. razredu svoje protikandidate, ki so s pomočjo drugih strank dobili razmerno visoko število glasov, zlasti v III. razredu.

Koliko stane državo en vojak? Izračunali so, da stane en vojak povprečno na leto državo: v Avstriji 1175 K, na Nemškem 2151 K, na Francoskem 1633 K, v Italiji 1535 K, na Angleškem pa 2045 K. Najbolje se — po tem računu soditi — godi vojakom na Nemškem, kjer izdajo za posameznega vojaka skoraj celih 1000 K več na leto kot pri nas v Avstriji. Kljub temu, da Avstrijo en vojak povprečno izmed Evropskih držav najmanj stane, znaša vendar vojaški davek toliko, da pride na vsakega državljana povprek po 16 K na leto.

Koliko cenijo oblasti en dan zavora ali ječe? Kakor znano, imamo v Avstriji poseben zakon, po ka-

terem imajo oni, ki so bili po nedolžnem obsojeni in zaprti, pravico terjati od justičnega ministerstva povračilo škode, ki jim je nastala iz nezaslužene zavora ali ječe. Ako ministrstvo prisodi prenizko odškodnino, potem mora oškodovani tožiti pri državnem sodišču na Dunaju. Značilno je, kako cenijo justično ministrstvo in državno sodišče človeško prostost. Ministrstvo plačuje za en dan ječe odškodnine 1 (beri eno) krono, državno sodišče pa po navadi zviša to odškodnino na dve kroni za en dan. — Bodo pač morali gospodje na Dunaju človeško svobodo nekoliko višje ceniti!

Uredba plač štajerskemu učiteljstvu. Kombinerani finančni in naučni odsek štajerskega deželnega zbora je stavil sedeči predlog glede na uredbo učiteljskih plač: I. Na šolah tretjega krajevnega razreda se učiteljstvu, ki ima začetno plačo 1000 K, kolikor časa vleče to plačo, dovoli izredna doklada do 200 kron, katera se ne vračuna v pokojnino in odpade, kakor hitro učitelj ali učiteljica doseže prvo redno službeno doklado. II. Definitivnemu učiteljstvu se dovoli draginjska doklada, katera se ne vračuna v pokojnino, po sledečih načelih: 1. Pravico do take draginjske doklade ima dotično definitivno učiteljstvo, vstevši učiteljice, ki v tretjem krajevem razredu nimajo več plače kot 1800 K, oziroma pri učiteljicah 1600 K, v drugem krajevem razredu ne več kot 2000 K, oziroma 1800 K, v premeru ne več kot 2200 K, oziroma 2000 K, v mestu Gradcu ne več kot 2500, oziroma 2300 K. V to plačo, ki velja za merilo se ne sme všteti funkcijska doklada šolskega vodje, naturalno stanovanje ali pa stanovanjska doklada. 2. Pod pogoji točke 1. dobi definitivno učiteljstvo sledeče doklade v kronah: Mesto Gradec: Oženjeni učitelji 180, neoženjeni 150, učiteljice 120. I. krajevni razred: Oženjeni učitelji 150, neoženjeni 130, učiteljice 100. II. krajevni razred: Oženjeni učitelji 130, neoženjeni 110, učiteljice 80. III. krajevni razred: Oženjeni učitelji 110, neoženjeni 90, učiteljice 60. — III. Deželnemu odboru se dovoli kredit 40.000 K, da se uvrste nekatere šole v III. krajevem razredu v II. razred.

Avstrijske hranilnice. Najstarejše hranilnice v Avstriji so sledeče: Prva avstrijska hranilnica na Dunaju, ustanovljena leta 1819, potem pridejo:

- 1820 Kranjska hranilnica v Ljubljani,
- 1822 Občinska hranilnica v Inomostu,
- 1822 Občinska hranilnica v Bregencu,
- 1824 Hranilnica trga Oberhollabrunn,
- 1825 Češka hranilnica v Pragi,
- 1825 Štajerska hranilnica v Gradcu,
- 1835 Koroška hranilnica v Celovcu.

Koliko se denarja v take denarne zavode vloži, naj povedo samo naslednje številke vlog ob koncu leta 1905: Prva avstrijska hranilnica na Dunaju 513 mil. kron, Češka hranilnica v Pragi 204 mil. K, Mestna hranilnica v Pragi 156 mil. K, Štajerska hranilnica v Gradcu 126 mil. K, Občinska hranilnica v Inomostu 8 mil., Občinska hranilnica v Gradcu 84 mil., Gališka hranilnica v Lvovu 80 mil., Splošna hranilnica v Lincu 77 mil., Kranjska hranilnica v Ljubljani 69 mil. Vsaka ima torej nad 60 milijonov vložene denarja. Če se pomisli, koliko denarja in podpor so dobile razne občine od teh zlasti od občinskih hranilnic, se mora pač obžalovati, da smo Slovenci prespali priliko, si kaj takega ustanoviti, kar so napravili drugi narodi. Sicer je pa še čas in še prilike, varčevati in napraviti ljudstvo imovitejše, — naj vsaj tega, kar se nam še nudi ne prezremo!